

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 6.7.2010
KOM(2010)361 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Evaluering af det europæiske år for interkulturel dialog 2008

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Evaluering af det europæiske år for interkulturel dialog 2008

1. INDLEDNING

2008 blev udnævnt til det europæiske år for interkulturel dialog ("det europæiske år") ved Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1983/2006/EF af 18. december 2006¹.

I denne rapport præsenteres en række konklusioner og anbefalinger fra den eksterne evaluering af det europæiske år, som blev gennemført af ECOTEC Research and Consulting Limited, og Kommissionens svar på disse resultater. Evalueringen findes på:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#cultureHeader

2. MÅL OG BUDGET FOR DET EUROPÆISKE ÅR

Det europæiske år var en reaktion på den tiltagende kulturelle mangfoldighed i Europa som følge af udvidelsen af EU, arbejdskraftens mobilitet i det indre marked, nye og gamle migrationsstrømme og globaliseringen. Målet var at skabe øget opmærksomhed om det princip, at Europas kulturelle mangfoldighed er en stor fordel, og at skabe nye muligheder for at lære af andre kulturelle erfaringer både på tværs af landegrænser og inden for lokalsamfund.

Evaluerings eksperterne skelnede mellem tre forskellige grupper af mål for det europæiske år:

2.1. Overordnede mål

- Vise interkulturel dialog, hvad er det, hvad virker, og hvorfor
- Påvirke mange menneskers synspunkter og holdninger
- Påvirke beslutningstagere
- Iværksætte en bæredygtig aktivitetsproces i forbindelse med interkulturel dialog
- Fremme en mere struktureret dialog med civilsamfundet
- Give borgerne i Europa interkulturelle kompetencer.

2.2. Specifikke mål

- Skabe øget bevidsthed om begrebet interkulturel dialog i den brede offentlighed, især blandt unge

---

¹ EFT L 412 af 30. december 2006, s. 44.

- Udbrede kendskabet til de EU-programmer, der støtter interkulturel dialog
- Udpege og udbrede eksempler på bedste praksis og innovation
- Fremhæve områder, hvor uddannelse og medier kan bidrage til at udvikle en fælles forståelse mellem kulturerne.

2.3. Operationelle mål

- Fremme interkulturel dialog ved hjælp af arrangementer på europæisk plan
- Fremme det europæiske års målsætninger nationalt og regionalt
- Udbrede de centrale budskaber om det europæiske års målsætninger og bedste praksis
- Evaluere og rapportere om forberedelsen af det europæiske år, dets gennemslagskraft og virkninger.

Med henblik på at opfylde disse målsætninger blev der afsat et budget på 10 mio. EUR til følgende foranstaltninger:

- Nationale projekter, et i hver medlemsstat, modtog medfinansiering til aktiviteter på nationalt og/eller regionalt niveau. Disse projekter blev typisk iværksat af det nationale koordineringsorgan for det europæiske år i de enkelte lande. Der blev ydet tilskud i forhold til landets størrelse med beløb på mellem 26 000 EUR til Malta og 252 000 EUR til Tyskland.
- De europæiske flagskibsprojekter blev udvalgt efter en indkaldelse af forslag. Syv projekter ud af 300 forslag modtog medfinansiering til oplysningsaktiviteter med deltagelse af partnere i alt mellem fem og toogtyve lande. Det gennemsnitlige tilskudsbeløb var på 340 000 EUR.
- Der gennemførtes en oplysningskampagne på EU-plan i et samarbejde med en ekstern kommunikationskonsulent, som også omfattede et websted og et program af arrangementer. Inden for rammerne af denne kampagne blev der ligeledes afsat ressourcer til de enkelte koordineringsorganer i medlemsstaterne, således at de kunne henvende sig til kommunikationskonsulentens kontorer i de enkelte lande og trække på deres tjenester.
- Åbnings- og afslutningsarrangementet for det europæiske år blev arrangeret af hhv. det slovenske og franske EU-formandskab, som modtog medfinansiering.

Desuden blev logoet for og oplysningsmaterialer vedrørende det europæiske år stillet gratis til rådighed for organisationer, der ønskede at anvende det europæiske års banner til deres aktiviteter.

Tabellen herunder giver en oversigt over det budget, der blev afsat ved beslutningen, og de beløb, der blev indgået forpligtelser for.

<i>Aktivitetstype</i>	<i>Budgettildeling i beslutningen i EUR</i>	<i>Budget, der blev indgået forpligtelser for, i EUR</i>	<i>I % af budgettet</i>
Nationale projekter	3 000 000	2 993 830	30
Europæiske flagskibsprojekter	2 400 000	2 363 248	24
Åbnings- og afslutningsarrangementer ved EU-formandskaberne	600 000	600 000	6
Oplysningskampagne, rundspørger og undersøgelser på EU-plan <i>(heraf støtte til nationale oplysningskampagner)</i>	4 000 000	3 922 639 <i>(1 254 033)</i>	40 <i>(12)</i>
Samlet budget for det europæiske år	10 000 000	9 879 717	100

Ud over Kommissionen omfattede de vigtigste aktører, der var involveret i gennemførelsen af overstående foranstaltninger, de nationale koordineringsorganer i hver medlemsstat (i mange tilfælde var der tale om kulturministeriet), de europæiske flagskibsprojektkoordinatorer og deres partnere, den eksterne kontrahent i forbindelse med oplysningskampagnen og en lang række aktører fra civilsamfundet.

3. EVALUERING

3.1. Fremgangsmåde

Evalueringen fandt sted i en periode på 15 måneder fra april 2008. Evalueringsekspertes foretog en gennemgang af dokumenter, gennemførte halvtreds samtaler med tjenestemænd i Kommissionen, den eksterne kommunikationskonsulent, flagskibsprojektkoordinatorer, de nationale koordineringsorganer og en række aktører fra civilsamfundet og udarbejdede fire landeanalyser. De direkte deltagere i arrangementerne i forbindelse med det europæiske år, brugere af det officielle logo og de 1 000 foreninger eller enkeltpersoner, der tilmeldte sig på webstedet som "partnere", deltog også i evalueringen.

Evalueringseksperterne undersøgte følgende fem kriterier, som også danner grundlaget for strukturen i denne rapport. Der er tale om: relevans, ekstern sammenhæng, effektivitet, gennemslagskraft, bæredygtighed.

3.2. Evalueringseksperternes konklusioner

Evalueringen af det europæiske år var på mange måder meget positiv. Det europæiske år var relevant for aktørernes behov og for de udfordringer, der blev udpeget vedrørende kulturel mangfoldighed i Europa. Ressourcerne blev forvaltet effektivt som følge af en "tosporet tilgang", som forenede en stærk europæisk oplysningskampagne og en række mindre flagskibsprojekter med decentraliserede projekter og et nationalt projekt i hver medlemsstat. Det europæiske år skabte større opmærksomhed i befolkningen om interkulturel dialog ved hjælp af en lang række arrangementer, inddrog en lang række aktører og igangsatte mange relevante aktiviteter, der blev organiseret uden direkte finansiering.

Det var dog mere tvivlsomt, om det europæiske år havde haft indflydelse på befolkningens holdninger på dette komplekse område. I kultursektoren og i et vist omfang i uddannelsessektoren var aktørerne stærkt engagerede i forbindelse med det europæiske år, hvorimod der manglede ambitiøs inddragelse af aktører på tværs af sektorerne, hvilket ellers var målet. Manglen på mere udbredte strukturændringer (i forvaltninger f.eks.) rejser tvivl om, hvorvidt grundlaget for bæredygtige opfølgingsaktiviteter vedrørende interkulturel dialog var tilstrækkelig solidt.

I det følgende redegøres der nærmere for disse punkter.

3.2.1. Relevans for problemstillingen og aktørernes behov

Målene for det europæiske år var relevante for de identificerede problemer og aktørernes behov. Det fremhæves, at civilsamfundets omfattende deltagelse navnlig i Rainbow Platformen (nu den strukturerede dialog Platform for Intercultural Europe²), i forbindelse med forberedelsen af det europæiske år har bidraget til denne overensstemmelse med behov og målsætninger. Det var nemt for aktørerne at forbinde det europæiske år med specifikke nationale emner, og de anerkendte udtrykkeligt den rolle, som interkulturel dialog kan have i forbindelse med disse emner.

Den overordnede definition af målsætningerne i beslutningen gav de enkelte medlemsstater frihed til at tilpasse gennemførelsesaktiviteterne til deres egne specifikke forhold, samtidig med at de holdt sig inden for den overordnede ramme med en fælles opfattelse af det overordnede mål. Visse aktører mente, at det ville have været til stor hjælp med en række mere præcise målaktiviteter defineret fra centralt hold i forbindelse med deres forberedelser til gennemførelsen af det europæiske år.

3.2.2. Sammenhæng med andre programmer og politikker

Der var sammenhæng mellem det europæiske år og de eksisterende programmer og politikker, hvilket sås tydeligst på internationalt og europæisk niveau. Interkulturelle forhold indgår i mange europæiske og internationale politikområder, selv om det ikke altid fremgår som et specifikt behov for dialog. Betydningen af samspil mellem kulturerne som en drivkraft for udvikling anerkendes vidt og bredt og fremgår af FN's, Europarådets og OSCE's politikker.

---

² <http://www.intercultural-europe.org/>

Der blev skabt særlige synergier i de fælles aktioner mellem Europa-Kommissionen og Europarådet, herunder projektet "tværkulturelle byer"³.

På programniveau fik interkulturel dialog stor opmærksomhed, selv om fortolkningen af begrebet varierede i nogen grad. Projekterne modtager støtte fra forskellige programmer, herunder Aktive Unge, Europa for Borgerne, Kultur og programmet for livslang læring.

Det viste sig at være vanskeligere at vurdere, i hvilket omfang det europæiske år var sammenhængende med nationale politikker, da kun få lande havde specifikke politikker for interkulturel dialog. I nogle lande blev det konstateret, at dagsordenen for det europæiske år og de nationale politikker supplerede hinanden, mens det for andre nationale politikker om eksempelvis ikke-forskelsbehandling og kultur blev konstateret, at de to i hvert fald ikke var modstridende.

3.2.3. Effektiv udnyttelse af ressourcerne

Budgettet for det europæiske år blev udnyttet effektivt.

Opdelingen mellem europæiske tværnationale flagskibsprojekter og nationale projekter betød, at det europæiske år kunne forene fordelene ved decentralisering (et nationalt projekt med støtte fra EU i hver medlemsstat) med projektaktiviteter på EU-plan, som blev gennemført inden for de syv flagskibsprojekter. Dette afspejlede behovet for interkulturelle dialogaktiviteter *mellem* og *i* de forskellige lande.

En forholdsvis stor del af budgettet (næsten 40 %) blev øremærket til hovedsagelig centraliserede kommunikationsaktiviteter, som fokuserede på webstedet for det europæiske år. Den eksterne kontrahent samarbejdede med Kommissionen om at udarbejde en kampagne, der skulle koordineres på EU-niveau og samtidig gennemføres i medlemsstaterne med samme grafiske layout, samme oplysningsmaterialer og et afsnit på webstedet for hver national kampagne. Landene kunne gøre brug af tjenester fra kontrahentens netværk af partnere i medieverdenen som støtte til deres nationale formidlingsplan.

Visse aktører ville helst have haft større decentraliserede budgetter til rådighed for kommunikationsaktiviteter, men samarbejdet mellem de nationale koordineringsorganer og den lokale underkontrahent havde tilsyneladende fungeret godt.

Evaluerings eksperterne konkluderede, at man med en helt decentraliseret tilgang ville have haft risiko for at mindske oplysningskampagnens indflydelse, og at den "tosporede tilgang" var den mest egnede metode, da den kombinerer en kampagne og flagskibsprojekter på EU-plan med en grad af decentralisering.

Det forventedes, at medlemsstaterne med egne midler ville yde støtte til supplerende aktiviteter, ved siden af de EU-støttede nationale projekter. Denne støtte blev stillet til rådighed i vidt forskelligt omfang varierende fra et lille antal lande, der stillede et nationalt budget på flere millioner euro til rådighed til projekter og kommunikationsaktiviteter, til andre lande, der ikke afsatte særlige budgetter, men dog ikke desto mindre var i stand til at samarbejde med partnerorganisationer.

---

³ http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Cities/Default_en.asp

3.2.4. Gennemslagskraft

De aktiviteter, der modtog støtte fra det europæiske års budget og fra medlemsstaterne, opfyldte målsætningerne for det europæiske år. Med de europæiske flagskibsprojekter blev der skabt samarbejde gennem partnerskaber i en lang række lande. Kreativitet var den største drivkraft til at bringe folk sammen, og projektresultaterne omfattede typisk cd'er, dvd'er og brug af nye medierum. Aktiviteterne i de nationale projekter var mere alsidige. I lande med forholdsvis få erfaringer med multikulturalisme sigtede aktiviteterne hovedsagelig mod at skabe større opmærksomhed om og fejre forskelligartede kulturer. I medlemsstater med en længere tradition for indvandring og/eller mere omfattende arbejdskapacitet blandt organisationer i civilsamfundet eller statslige organisationer havde projekterne ofte til formål at skabe særlige muligheder for dialog og udnytte eksisterende netværk.

De nationale rammer er en afgørende faktor, når man forsøger at måle det europæiske års gennemslagskraft. Forskelle i kultur og demografi, institutionelle strukturer og offentlig administration og civilsamfundets opbygning betød, at de enkelte medlemsstaters udgangspunkter var vidt forskellige. Evalueringseksperterne fremhæver, at visse medlemsstater har gennemgået en markant udvikling i løbet af det europæiske år, og at deres nationale forhold betød, at interkulturel dialog var et forholdsvis nyt fænomen med kun få eksisterende strukturer til støtte for gennemførelsen af dialogen.

I løbet af det europæiske år foregik der mange aktiviteter, som ikke modtog direkte støtte fra budgettet. Ud fra de nationale koordineringsorganers skøn gennemførtes der mellem 8 000 og 10 000 aktiviteter, hvoraf halvdelen blev arrangeret af de nationale koordineringsorganer med støtte fra de offentlige myndigheder, og den anden halvdel var uden for deres kontrol.

De mange aktiviteter bidrog til at skabe interesse i medierne og fremmede samarbejdet med medierne. Der er berettet om mere end 11 500 presseklip om det europæiske år. Medlemsstaternes mediasamarbejde omfattede aktiviteter som landsdækkende tv og aviser (typisk i mindre medlemsstater) og specialiserede udgivelser eller programmer. Brugen af logoet i projekter med relation til det europæiske år bidrog også til at skabe større opmærksomhed. Det anslås, at logoet blev brugt i 2 700 tilfælde. Webstedet for det europæiske år, som havde et afsnit for hver medlemsstat, blev set af 800 000 personer og over 5 mio. sider blev set.

Det europæiske år har haft følgende virkninger:

- Større opmærksomhed i befolkningen. Det europæiske år har især bidraget til at skabe større opmærksomhed om interkulturel dialog navnlig gennem kunstneriske og kulturelle aktiviteter. Over for et forholdsvis bredt publikum, navnlig unge, viste aktiviteterne, hvordan interkulturel dialog på forskellig vis kan bidrage til at styrke økonomien og skabe sammenhæng mellem samfund. Tilbagemeldingerne fra personer, der har deltaget i det europæiske års aktiviteter, var positive og fremhævede den "fornyelse", der følger af at deltage i disse aktiviteter. Henvend 70 % af svarpersonerne udtalte, at deres deltagelse ville få dem til at betragte interkulturel dialog fra en anden synsvinkel i forbindelse med udarbejdelse af nye strategier og politikker. Det viste sig langt vanskeligere at måle, i hvilket omfang det europæiske år havde haft en indvirkning på *holdningen* til interkulturel dialog i befolkningen.
- Større deltagelse og engagement blandt aktører, stimulerende projekter på tværs af sektorer i civilsamfundet og den offentlige administration. Dette sås især i de medlemsstater, der

fokuserede på at samarbejde med eller bygge videre på eksisterende netværk eller en bestemt sektor, ofte uddannelsessektoren. Der var flest organisationer fra kunst- og kultursektoren efterfulgt af uddannelsessektoren på andenpladsen. Andre områder, hvor interkulturel dialog kunne forventes at være et højprofileret tema f.eks. sport, religion og tro var forholdsvis lidt involveret, i hvert fald i de fleste lande. Det viste sig vanskeligt at opfylde den oprindelige målsætning om et europæisk år med deltagelse af alle sektorer.

- Politikker og strategier om etablering eller styrkelse af foranstaltninger, der udtrykkeligt indarbejder interkulturel dialog. Eksempler herpå findes især på skoleområdet og omfatter: ændringer i sprogundervisning; reform af skolernes læseplaner med henblik på at indarbejde interkulturelle kompetencer; initiativer til læreruddannelse og dialog med bredere skolesamfund, især familier. Blandt andre virkninger kan nævnes en mere integreret strategi for uddannelse, ungdomsområdet og sport, og i flere medlemsstater en videreførelse af støtteinstrumenterne fra det europæiske år med henblik på at støtte kunstneres og kulturaktørers initiativer vedrørende interkulturel dialog.
- I forberedelsesfasen inden det europæiske år udarbejdede de enkelte medlemsstater en national strategi⁴, som indeholdt de nationale rammer og prioriteter og de aktioner, der skulle involvere civilsamfundet og kommunikationssektoren med henblik på at formidle budskabet til de unge og de øvrige målgrupper. For mange medlemsstater var det første gang, man udarbejdede en sådan strategi, men det viste sig at være en meget nyttig opgave for de medlemsstater, hvor interkulturel dialog ikke havde stået højt på den politiske dagsorden.
- Strukturer. Der findes ikke megen dokumentation for ændringer i strukturer, men enkelte interessante eksempler omfatter nye kontorer eller organisationer for interkulturel dialog i de offentlige forvaltninger; tværministerielle udvalg, der skal fremme samarbejde på tværs af sektorer; arbejdsgrupper med de vigtigste aktører, f.eks. civilsamfundet. Der er set fremskridt i mange lande i arbejdet med at iværksætte en mere struktureret dialog med civilsamfundet, men dog ikke i alle medlemsstater.

3.2.5. *Bæredygtighed*

På grund af de forskelligartede nationale forhold fremkommer der et blandet billede af, om hvor længe de positive virkninger af det europæiske år vil vare. I nogle medlemsstater omfatter arven efter det europæiske år politikker og strukturer især i lande, hvor der allerede før det europæiske år fandtes rammer eller en handlingsplan for interkulturel dialog. I andre lande bestod virkningerne af det europæiske år oftest af direkte indvirkninger på enkeltpersoner og forventes derfor at være kortvarige. Skoleområdet har de bedste muligheder for fortsat aktivitet; nye initiativer til læreruddannelse, reform af læseplaner og større opmærksomhed om emnet står højt på dagsordenen i mange lande.

På europæisk niveau har det europæiske år især haft held til at bevise, at interkulturel dialog er relevant for en række politikområder, og til at skabe bedre forståelse for, at der skal skabes sammenhæng og komplementaritet på områder, der involverer interkulturelle kompetencer, uddannelse af indvandrerbørn og integrerede politiske initiativer i lokalområderne. Udover kulturområdet blev behovet for og fordelene ved interkulturel dialog også fremhævet i politikker for uddannelse, beskæftigelse, sikkerhed og retfærdighed, eksterne forbindelser og

---

⁴ http://ec.europa.eu/culture/archive/dialogue/strategies_en.html

regional udvikling. De formelle og uformelle netværk for politikere, der således blev skabt, forventes at fortsætte og dermed gøre fortsat støtte til interkulturel dialog på europæisk niveau mere sandsynlig.

Det fremgår klart, at opfølgingsaktiviteterne er afgørende, hvis den udvikling, der skete i løbet af det europæiske år, skal vare ved både på lokalt, nationalt og europæisk niveau. Det skal i den forbindelse anbefales, at materialer og erfaringer fra det europæiske år fortsat anvendes og formidles, og at der findes opfølgning sted på EU-plan med økonomisk støtte og/eller et forum for interesserede medlemsstater.

4. VIGTIGSTE ANBEFALINGER – KOMMISSIONENS BEMÆRKNINGER

Evaluerings eksperterne opstillede elleve anbefalinger til Kommissionen og seks til medlemsstaterne. Disse anbefalinger vil blive fulgt op i drøftelser med medlemsstaterne i løbet af andet halvår af 2010 i forbindelse med udarbejdelsen af det næste arbejdsprogram for Kulturprogrammet, som skal gælde fra 2011. Dette arbejdsprogram gennemføres bl.a. gennem samarbejde mellem medlemsstaterne ved hjælp af den åbne koordineringsmetode (ekspertgrupper), ved sammenligning af erfaring og ved udformning af forslag til gennemførelse på europæisk og/eller nationalt niveau. Drøftelserne vedrørende det nye arbejdsprogram giver anledning til at afgøre, hvilke af nedenstående anbefalinger, der effektivt kan arbejdes med i et samarbejde af denne type.

4.1. Støtte dialogen med civilsamfundet

Støtten til struktureret dialog med civilsamfundet bør videreføres eksempelvis via platforme.

Med Kulturprogrammet ydes der støtte til denne strukturerede dialog under aktionsdel 2 "politikstøttestrukturer til kulturdagsordenen". I den forbindelse modtager Platform for Intercultural Europe et driftstilskud. Denne type dialog støttes i kandidatlande og potentielle kandidatlande af instrumentet til førtiltrædelsesbistand ("civilsamfundsfaciliteten").

4.2. Udnyttelse af resultaterne af det europæiske år

Det skal sikres, at der foregår en fortsat og systematisk formidling og udnyttelse af det europæiske års resultater, f.eks. ved at yde støtte til videreførelse af interessante dele af webstedet for det europæiske år om interkulturel dialog og ved at bygge videre på succesen med fotokonkurrencen "Kulturerne i gaden" ved at udpege muligheder for at udnytte billederne i forbindelse med en række aktiviteter på europæisk plan og i medlemsstaterne.

Webstedet for det europæiske år vil fortsat være tilgængeligt. Der arbejdes på at overføre visse dele til websiderne om kultur og uddannelse på Europa-Kommissionens websted. De resultater (undervisningsmaterialer, dvd'er, håndbøger mv.), som fremgår af afsnittet "ressources" på webstedet for det europæiske år, overføres ligeledes til Kommissionens websider om uddannelse og kultur. Billederne fra "Kulturerne i min gade" er allerede blevet anvendt i flere af Kommissionens udgivelser og vil fortsat kunne anvendes af medlemsstaterne og kulturorganisationer i forbindelse med interkulturel dialog.

4.3. Undersøge virkningen af interkulturel dialog i skoler

Det bør overvejes at bestille forskningsrapporter om især indvirkningen af interkulturel dialog i skoler, da der i løbet af det europæiske år blev fokuseret på dette område og da der i en række medlemsstater er mulighed for langsigtede virkninger på dette område.

Virkningen af interkulturel dialog i skoler vil blive undersøgt inden for rammerne af de forskellige underprogrammer under programmet for livslang læring eller rammeprogrammet for forskning og udvikling.

4.4. Supplerende arbejde på uddannelsesområdet

Det bør især overvejes at indføre foranstaltninger, der kan videreføre den positive udvikling, der opnåedes på uddannelsesområdet i løbet af det europæiske år, f.eks. ved at fremme overførsel af viden om pædagogik inden for interkulturel dialog, udvikling af læseplaner og læreruddannelse.

Samarbejdet mellem medlemsstaterne vil fortsætte gennem arbejde om de tematiske prioriteter, som er fastsat i strategirammen for europæisk samarbejde på uddannelsesområdet indtil 2020 navnlig inden for arbejdet med gennemførelsen af anbefalingen fra 2006 om nøglekompetencer for livslang læring. Videnoverførsel gennem peerlæringsaktiviteter er et centralt emne for denne proces. Opfølgning af Rådets konklusioner fra 2008 om interkulturelle kompetencer bliver et vigtigt element i medlemsstaternes samarbejde.

4.5. Overførsel af læring

Der bør findes måder til at fremme og stimulere overførsel af viden om det europæiske år mellem medlemsstaterne i arbejdsgrupper på EU-niveau med deltagelse af repræsentanter for bl.a. regeringer, civilsamfundet og andre aktører.

Ekspertgrupperne inden for uddannelse og kultur vil fortsat samarbejde via den "åbne koordineringsmetode" om peerlæring og om udarbejdelse af forslag til ny politik. Kommissionen vil søge nye måder til at fremme dialog mellem alle involverede aktører, f.eks. via tematiske seminarer.

4.6. Overvågning af og rapportering om fremskridt

Der bør etableres et samarbejde om overvågning og rapportering med henblik på at opstille benchmarks for fremskridt inden for interkulturel dialog i medlemsstaterne, f.eks. gennem eksisterende overvågnings- og rapporteringsmekanismer inden for uddannelse og integration af indvandrere.

På uddannelsesområdet har Kommissionen til hensigt at videreudvikle overvågningen af præstationsgab mellem indvandrere og indfødte lærende som følge af en opfordring fra ministrenes møde i Rådet (uddannelse, ungdom og kultur) den 26. november 2009.

4.7. Styrke fællesskabsprogrammerne

Der bør findes måder til at styrke interkulturel dialog inden for fællesskabsprogrammerne gennem årlige indkaldelser af forslag med henblik på bedre støtte til samfinansiering af tematiske projekter, især projekter med sigte på samarbejde på tværs af sektorer inden for uddannelse, kultur og ungdomsområdet og offentlige tjenester og /eller aktivt medborgerskab.

Muligheden for målrettet støtte fra fællesskabsprogrammerne til samarbejde på tværs af sektorer vil blive yderligere undersøgt i 2010 i forbindelse med den offentlige høring om den nye generation af programmer.

4.8. Samarbejde mellem politikområder

Samarbejde med andre relevante tjenestegrene Europa-Kommissionen (i og uden for GD EAC), som også omfatter ungdomsområdet, livslang læring, beskæftigelse og uddannelse for at sikre, at interkulturel dialog udtrykkeligt integreres mere systematisk i EU-programmerne. I forbindelse med samarbejdet bør man også formidle erfaringerne fra arbejdet med gennemførelsen af det europæiske år til andre dele af Kommissionen.

Med høringen i 2010 og den efterfølgende udformning af Kommissionens forslag til den nye generation af fællesskabsprogrammer vil man undersøge nye metoder til at integrere interkulturel dialog bedre som prioritet, f.eks. ved hjælp af en mere sammenhængende definition.

4.9. Samarbejde med internationale organisationer

Der bør fortsat samarbejdes med andre internationale organisationer, navnlig Europarådet og UEFA på grundlag af de nuværende effektive strategiske partnerskaber.

Samarbejdet med andre internationale organisationer fortsætter og navnlig samarbejdet med Europarådet, herunder projektet "tværkulturelle byer", og inden for rammerne af samarbejdet med og mellem EU's nabolande.

4.10. Integration af mindre synlige områder

Det bør overvejes, hvorledes man kan fremme udviklingen på nogle af de områder, der manglede synlighed i forbindelse med det europæiske år – sport, vanskeligt stillede grupper og offentlige tjenesteydelser – og finde passende samarbejdspartnere i offentlige forvaltninger og i civilsamfundet.

Kommissionen vil undersøge, hvordan man kan involvere underrepræsenterede grupper bedre i kommende initiativer og samtidig formidle erfaringer til andre sektorer inden for rammerne af de nye generation af fællesskabsprogrammer.

4.11. Erfaringer til de kommende europæiske år

Følgende bør tages i betragtning ved det kommende europæiske år:

- Hvordan kan der integreres et systematisk treårigt forløb i arbejdet med europæiske år (forberedelse-gennemførelse-opfølgning) for at sikre en god forberedelse og et godt forløb.
- Hvordan kan målsætningerne for de kommende år gøres mere målelige.

Erfaringer med forberedelse og gennemførelse af det europæiske år er blevet udvekslet med andre relevante tjenestegrene i Kommissionen, navnlig GD for Beskæftigelse, Sociale Anliggender og Arbejdsmarkedsforhold, som koordinerer det europæiske år 2010 for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse, og GD for Kommunikation, som koordinerer det europæiske år 2011 for frivilligt arbejde.

Evaluerings eksperterne fremsatte også seks anbefalinger til medlemsstaterne, idet hovedansvaret for mange af de pågældende politikker ligger på nationalt niveau og i visse tilfælde på regionalt og lokalt niveau. Det foreslås i anbefalingerne, at de enkelte medlemsstaterne bør:

- udvikle en national handlingsplan for interkulturel dialog på grundlag af forskning og statistik
- fastsætte retningslinjer til hjælp ved udformning af strategier for interkulturel dialog inden for områder som f.eks. sport, offentlige tjenesteydelser og aktivt borgerskab
- i højere grad integrere interkulturel dialog på tværs af områder som f.eks. udformning og levering af offentlige tjenesteydelser med henblik på at fremme sammenhæng mellem samfundsgrupper og social integration
- bidrage til at sætte civilsamfundets organisationer bedre i stand til at varetage interkulturel dialog, særlig hvor ngo-grundlaget er svagt, ved en kortlægning af sektoren, udvikling af netværk og uddannelse
- bidrage til fora og arbejdsgrupper på EU-niveau, som udveksler viden, koordinere politikudvikling og give interkulturel dialog en mere synlig profil i medlemsstaternes og EU's politiske arbejde
- etablere et nationalt system til at overvåge og gøre status over fremskridt i arbejdet med interkulturel dialog ved hjælp af en række indikatorer.

5. KOMMISSIONENS KONKLUSIONER

Kommissionen er enig i evalueringseksperternes overordnede evaluering af det europæiske år. Det lykkedes især med det europæiske år at skabe øget *opmærksomhed* om interkulturel dialog, især blandt politikere, og at mobilisere aktørerne først og fremmest inden for kunst og kultur. Det har været langt vanskeligere at måle indvirkningen på *holdningerne* til interkulturel dialog, da der er behov for en længere tidshorisont for at skabe grundlæggende samfundsmæssige ændringer og da disse holdninger påvirkes af et komplekst sæt af faktorer.

Opfølgningen af det europæiske år forudsætter en fælles indsats fra Europa-Kommissionen, andre EU-institutioner, medlemsstaterne og civilsamfundet. Kommissionen prioriterer evalueringseksperternes anbefalinger i kapitel fire og fokuserer opfølgning om følgende:

- Tilskynde til samarbejde og overførsel af erfaringer mellem medlemsstaterne og mellem eksperter inden for forskellige politikområder af relevans for interkulturel dialog. Den åbne koordineringsmetode bliver drivkraften for denne type samarbejde og for udnyttelsen af det europæiske års resultater. Erfaringerne vil ligeledes blive udvekslet med andre sektorer, som var underrepræsenterede i det europæiske år. Projekter som f.eks. tværkulturelle byer, et fælles initiativ med Europarådet, eller det foreslåede netværk for eksperter i romaernes forhold, er anledninger til netop denne type vidensoverførsel og samarbejde.
- Støtte til finansiering af projekter og initiativer om interkulturel dialog. Udformningen af den næste generation af EU-programmer giver mulighed for en bred høring om mulighederne for at støtte interkulturel dialog, herunder gennem støtte til samarbejde

mellem politikområder. Kommissionen vil desuden sikre, at den prioritet, der gives til interkulturel dialog i visse programmer, gøres operationel.

- Videreførelse af arbejde inden for uddannelsesområdet, hvor initiativer om f.eks. nøglekompetencer for livslang læring og læreruddannelse er tæt knyttet til interkulturel dialog.

De anbefalinger, der er blevet fremsat, skal bidrage til at sikre, at interkulturel dialog fortsat sættes højt på EU's politiske dagsorden. Fremme af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog er et af de strategiske mål på den europæiske kulturdagsorden, og EU-institutionerne, medlemsstaterne og civilsamfundet vil fortsætte deres bestræbelser for at nå dette mål. Øget opmærksomhed om og forståelse for behovet for den overordnede strategi på tværs af sektorerne, som blev udformet i løbet af det europæiske år, er et solidt grundlag til at skabe yderligere samarbejde for at nå dette mål.